

بررسی نحوه عملکرد و نقش بسیج اساتید در مقابله با راهبرد جنگ نرم (مورد مطالعه: استان لرستان)

مهدی شاهین^۱

چکیده:

دانشگاهیان و نخبگان از جمله اقشاری هستند که به دلیل نقش و تأثیری که در جامعه دارند، همواره هدف اساسی جنگ نرم از سوی دشمن به حساب می‌آیند. دشمنان اسلام درصددند تا این صاحب نظران کشور را علیه فرهنگ و ارزش‌های کشورمان متحول نمایند و راه خویش را برای نفوذ فرهنگ مغایر با دین در بین جوانان مملکت باز نمایند. با توجه به اهمیت مطالب فوق، این پژوهش به بررسی نحوه عملکرد و نقش بسیج اساتید در مقابله با راهبرد جنگ نرم در استان لرستان پرداخته است. جامعه آماری این پژوهش، تمام اساتید عضو بسیج دانشگاهی در استان لرستان بوده‌اند (۸۳۲ نفر) و نمونه‌ای به تعداد ۱۳۲ نفر از اساتید دانشگاه‌های شهرستان بروجرد، دورود و خرم‌آباد به طور تصادفی انتخاب شده‌اند. ابزار این تحقیق یک پرسشنامه با ۲۵ گویه بوده است که روایی از روش پنل مشتمل بر استادان و کارشناسان مرتبط منطقه مورد بررسی قرار گرفت و پایایی آن نیز با استفاده از آلفای کرونباخ (۰/۸۷) مورد تأیید قرار گرفت. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که بین شرکت در دوره آموزشی در زمینه جنگ نرم و دیدگاه کلی اساتید نسبت به امکان نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. و همچنین عوامل آموزشی، پژوهش و تحقیق، راهکارهای رسانه‌ای و در نهایت عامل راهکار مشاوره‌ای جمعاً توانستند حدود ۶۰ درصد از واریانس کل برای نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم را تبیین نمایند.

واژه‌های کلیدی: جنگ نرم، بسیج اساتید، راهبرد جنگ نرم، دانشگاه.

^۱. استادیار گروه علوم سیاسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان

مقدمه

جنگ نرم در مقابل جنگ سخت (اقداماتی که تمامیت ارضی کشور در خطر بالفعل و بالقوه هجوم نیروهای نظامی کشور متخاصم و یا اتحاد چند کشور خارجی مسلح قرار گرفته است) قرار دارد و شامل هرگونه اقدامات روانی یا تبلیغات رسانه‌ای است که جامعه هدف را نشانه می‌گیرد و بدون درگیری نظامی و گشودن آتش، او را به شکست وامی‌دارد (انصاری، ۱۳۸۸، ص ۱) در این میان جنگ نرم با هدف گرفتن فکر و اندیشه ملت‌ها نقش مهمی را در سست نمودن حلقه‌های فکری و فرهنگی جوامع ایفا می‌کند (ماه‌پیشانیان، ۱۳۸۶، ص ۱).

در مجموع می‌توان هدف اساسی این نبرد خاموش؛ که در حوزه‌های ۳ گانه حکومت، اقتصاد و فرهنگ محقق است را تخریب ارزش‌های جامعه و استحاله فرهنگی و سیاسی نام برد. به عبارتی دیگر آشنایی با ماهیت این جنگ‌های نوین، کاربرد این جنگ، اهداف پیشرو، سطوح عملیاتی، مخاطبان مورد هدف، کارگزاران و سایر قسمت‌های این جنگ ضروری به نظر می‌رسد و ارائه مطالب علمی و پژوهشی در آنها می‌تواند در مسیر آسیب‌شناسی و ارائه پدافند غیرعامل برای این تهدیدات نامتقارن کمک مطلوبی باشد (ضابط پور و قربی، ۱۳۹۱، ص ۹). بی‌توجهی به مقوله جنگ نرم هزینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را به طور مضاعفی افزایش می‌دهد و ظرفیت‌های ملی را به هدر خواهد داد. با توجه به اهمیت این مقوله باید اذعان داشت که سیاست‌گذاری در حوزه جنگ نرم و عملیات روانی، با جزی نگری و نگاه بخش نگر راه به مقصود نمی‌برد؛ بلکه باید آن را، به مثابه دانشی بنیادین نگریست که پیکره سیاست و فرهنگ بر آن بنا نهاده می‌شود (طهماسبی، ۱۳۹۰، ص ۵۰).

یکی از قشرهای مهم و تأثیرگذار در سطح جامعه دانشگاهیان و نخبگان دانشگاهی می‌باشند که همواره هدف اساسی جنگ‌های نرم محسوب می‌شوند، از آنجا که دانشگاه و دانشگاهیان از عناصر حیاتی پیشرفت و تعالی کشور به شمار می‌آیند و یکی از رهیافت‌های تولید جنگ نرم برای کشور محسوب می‌گردند (ضابط پور و قربی، ۱۳۹۱، ص ۱۱). وظیفه نخبگان کشوری و دانشگاهی و جوانان تحصیلکرده در شناسایی این خطرات و آگاه‌سازی سایرین از طریق اطلاع‌رسانی به مراتب بیشتر از نیروهای نظامی کشور به چشم می‌آیند. در این راستا اساتید دانشگاه می‌توانند درک مناسب از وضعیت موجود را به دانشجویان منتقل و اتکا به بصیرت، ایمان و تقوای دینی و صیانت از جوهره ایمانی و بنیان‌های فکری و روحی را از الزامات مقابله با دشمن معرفی نمایند (لباف، ۱۳۹۰، ص ۱۰۳). صلاحیت‌های علمی و اخلاقی اساتید می‌تواند سهم عمده‌ای در جذب دانشجویان به وحدت و معنویت دینی داشته باشند (موسوی و کلاتری، ۱۳۹۰، ص ۹۱). این تحقیق ضمن تعریف، تبیین و نقش بسیج اساتید به بیان عرصه‌های ورود دشمنان در جنگ نرم پرداخته

۴۳

دو فصلنامه علمی-پژوهشی

مطالعات

قدرت نرم

مهدی شاهین

بررسی نحوه عملکرد و نقش بسیج اساتید در مقابله با راهبرد جنگ نرم
(مورد مطالعه: استان لرستان)

و پیشنهادهایی برای بهبود نقش اساتید در مقابله با جنگ نرم و آگاه‌سازی دانشجویان ارائه می‌دهد.) و در آخر با ارائه پیشنهادات سازنده برای پیشبرد این مهم به پایان می‌رسد.

پرسش‌های تحقیق:

با توجه به اهمیت مطالب ذکر شده در رابطه با جنگ نرم و مخاطبان این نوع جنگ، این مقاله در راستای پاسخ‌گویی به سؤالات ذیل سامان یافته است:

- بسیج اساتید چه نقشی در مقابله با راهبرد جنگ نرم می‌تواند داشته باشند؟
- شرکت در دوره‌های آموزشی برای اساتید چه تأثیراتی می‌تواند در نقش‌آفرینی ایشان در مقابله با جنگ نرم، داشته باشد؟

مفهوم‌شناسی تحقیق

- بسیج؛ سابقه و تاریخچه

بسیج به لحاظ لغوی به معنای سامان و اسباب‌ساز و سازمان جنگ، عزم و اراده؛ آماده سفر شدن و آماده ساختن نیروهای نظامی یک کشور برای جنگ است (واژه‌یاب، ۱۳۹۵). بسیج یک حرکت منظم و سازمان یافته اجتماعی که با توجه به فرهنگ هر جامعه و به اشکال مختلفی در اثر شرایط خاصی مانند جنگ، حوادث غیرمترقبه و حتی در زمان صلح و آرامش به صورت آماده‌باش به وجود می‌آید. در جامعه ما نیز بسیج یک نهاد اجتماعی است که با هدف پاسداری از ارزش‌ها و آرمان‌های انقلاب اسلامی به وجود آمده و انحلال آن جز در صورت انحلال جامعه اسلامی قابل تصور نیست.

عظمت اهداف انقلاب و گستردگی توطئه‌های دشمنان، ایجاب می‌کرد که برای حفظ و صیانت از انقلاب اسلامی و ارزش‌ها و اهداف آن در برابر شیخون این جنگ‌ها دفاع کند، بنابراین بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، درون اقشار میلیونی به طور خودجوش، حرکتی در جهت حفظ و حراست دستاوردهای انقلاب و پیروزی بزرگی که نصیب امت اسلامی شده بود، به وجود آمد و زمینه‌های شکل‌گیری بسیج در دو مرحله به اشکال زیر صورت گرفت:

الف- بعد از پیروزی انقلاب اسلامی شاهد حرکتی فرهنگی، که به واقع در جهت حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی به شمار می‌آمد و در این مسیر شاهد تشکیل ارگان‌ها و هسته‌های انقلابی نظیر سپاه، کمیته‌های انقلاب و غیره بوده که نقش مردم در این حرکت و تلاش مؤثر بود.

ب- مرحله دوم مصادف با تصرف لانه جاسوسی آمریکا است که با اشغال این لانه توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام (ره)، شیطان بزرگ برای رهایی خود از وضعیت موجود به توطئه‌هایی علیه

۱. قابل دسترس در www.vajehyab.com

جمهوری اسلامی دست زد. سرانجام حضرت امام (ره) با اعلام تشکیل بسیج ارتش بیست میلیون در پنجم آذرماه ۱۳۵۸ فرمودند: "مملکت اسلامی باید همه‌اش نظامی باشد و تعلیمات نظامی داشته باشد".

امروز یکی از ضروری‌ترین تشکلهای بسیج دانشجویی و طلبه‌ها است. طلاب علوم دینی و دانشجویان دانشگاه‌ها باید با تمام توان خود در مراکزشان از انقلاب و اسلام دفاع کنند و پاسدار اصول تغییرناپذیر "نه شرقی و نه غربی" باشند (صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۱۹۵)

- بسیج اساتید و کارکرد آن

سازمان بسیج اساتید دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی کشور به مثابه یکی از فرهیخته‌ترین نهادهای علمی، فرهنگی در ایران، برآیندی از تعهد و اخلاص؛ فرهنگ بسیج، دانش و تخصص اساتید برجسته و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های کشور است. پس از پیگیری‌های اساتید بسیجی در دانشگاه‌ها برای ارتقای جایگاه بسیج اساتید؛ شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۸۰/۹/۲۷ آئین‌نامه تشکیل بسیج اساتید را به تصویب رسانده. فعالیت بسیج اساتید و تحولات پر خیر و ثمر در گستره اقدامات این نهاد، بستر مناسبی را برای برنامه‌ریزی، تجهیز و توسعه فعالیت‌های دفاتر بسیج اساتید فراهم؛ امکان گسترش فرهنگ بسیجی و اشاعه دیدگاه‌های دلسوزانه و متعهدانه بسیج اساتید را از طریق استادان و متصدیان عرصه علم و آموزش میسر نمود. سازمان بسیج اساتید کشور هم‌اکنون در ۳۰ مرکز استان، ۳۳۲ دانشگاه و مراکز آموزشی عالی کشور، با بیش از ۱۱ هزار عضو از میان اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، مشغول به فعالیت و خدمت‌رسانی است (اخبار و اطلاعات دانشگاه علم و صنعت ایران، بی تا)^۱

- جنگ نرم؛ ویژگی‌ها و ماهیت آن

جنگ نرم امروز همه جا حضور دارد و یکی از نگرانی‌های اصلی برای امنیت ملی ایران است. تعریف جنگ نرم ریشه در مفاهیم و مطالعات جوزف نای دارد و این مفهوم در ایران بیشتر به خاطر اقداماتی است که غرب و به ویژه ایالات متحده آمریکا علیه ایران انجام می‌دهند. جنگ نرم یک تبلیغات است علیه کشور مقصد و گاه بر مبنای احساسات برای برانگیختن مردم علیه دولت مذکور و نیز بیشتر در شبکه‌های مجازی تشکیل می‌گردد! جنگ نرم تجلی عرصه جدیدی از غرب علیه جهان اسلام و تهدیدی بزرگ برای جمهوری اسلامی ایران است (قنبری و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۵۰) و در این نبرد خاموش افراد در عوض آنکه مجبور به انجام کاری (از قبیل حمله مسلحانه و نبرد فیزیکی) گردند، به همکاری گرفته می‌شوند

¹ <http://www.iust.ac.ir/find-82.12033.2>

5992.fa.html

² <http://www.e-ir.info/2012/12/04/public-diplomacy-and-propaganda-rethinking-diplomacy-in-the-age-of-persuasion/> (accessed 5 January 2017)

(نای، ۱۳۸۹، ص ۲۲۱). ماهیت اصلی جنگ نرم که نسل چهارم از نبرد است؛ با شروع علوم فناوری در خصوص ارتباطات و اطلاعات، رایانه، الکترونیک و ماهواره در حال تکامل سیر خود است (زاده علی، ۱۳۸۸، ص ۴۵). این نوع جنگ مجموعه تدابیر و اقدامات از پیش اندیشیده فرهنگی؛ سیاسی و اجتماعی کشورهاست که بر نظرات؛ نگرش‌ها، انگیزش و ارزش‌های مخاطبان (اعم از حکومت‌ها؛ دولت‌ها؛ گروه‌ها و مردم کشورهای خارجی) تأثیر می‌گذارد و در بلندمدت موجب تغییر منش، رفتار و کنش‌های فردی و اجتماعی آنان می‌شود (نائینی، ۱۳۹۱، ص ۱۴۳). این جنگ بدون استفاده از زور و اجبار به شکل دادن به علائق دیگران و هدایت رفتار آنها می‌پردازد (نای، ۱۳۸۹، ص ۲۲۵).

امروزه جنگ نرم از خطرناک‌ترین، مهم‌ترین و کارآمدترین و کم‌هزینه‌ترین نبرد علیه ارزش‌ها، فرهنگ و امنیت ملی کشورهای اسلامی به حساب می‌آید (نائینی، ۱۳۹۱، ص ۱۴۹). از تعاریف فوق می‌توان نتیجه گرفت: جنگ نرم اقداماتی از سوی کشورهای سلطه‌گر به منظور تخریب هویت ملی و فرهنگی یک کشور (که مربوط به حوزه و زمان خاصی نبوده) است و می‌توان گفت: جنگ نرم استراتژی کشورهای سلطه‌گر به منظور نابودی باورها، ارزش‌ها، و از بین بردن فضیلت یک کشور بوده؛ و برخلاف جنگ سرد بدون نیاز به لشکر کشی و تأمین نیرو و سرباز برای دست‌یابی به هدفش پیش می‌رود، و برای دست‌یابی به این مهم از افراد کشور هدف با به کارگیری، شستشوی فکری، تغییر ارزش‌ها و فرهنگ را به کار می‌گیرند. با توجه به نحوه اثرگذاری این نوع نبرد خاموش، می‌توان فرایند اثرگذاری جنگ نرم را این‌گونه بیان نمود:

الف) مرحله استحاله فرهنگی:

۱- تضعیف و تخریب مبانی فکری؛ باورها و ارزش‌های جامعه

۲- ایجاد باورها و ارزش‌های جدید و جایگزین به نفع مهاجم

ب) مرحله استحاله سیاسی:

۱- تضعیف انگیزه و روحیه دفاع از نظام سیاسی موجود

۲- آماده نمودن جامعه برای حرکت‌های اعتراضی و نافرمانی مدنی

ج) مرحله ظهور نافرمانی مدنی:

۱- تهییج گروه‌های اجتماعی استحاله شده با بهره‌گیری از فرصت‌های مختلف (انتخابات، جنگ و...)

۲- مانور جمعیتی و حرکت‌های اعتراضی با هدف ایجاد انسجام در گروه‌های ناراضی

۳- نهادینه‌سازی بسیج اجتماعی مخالفان و گروه‌های ناراضی

د) مرحله فروپاشی نظام موجود

۱- رو در رو ساختن جامعه و گروه‌های مختلف اجتماعی با حکومت

۲- ناکارآمد سازی توان و عملکرد نیروهای امنیتی و دفاعی

۳- جا به جایی و فروپاشی نظام سیاسی (نائینی، ۱۳۹۱، ص ۱۴۶)

همان‌طور که در نحوه اثرگذاری بیان نمودیم، بدون نیاز به لشکر کشی و استفاده از تسلیحات نظامی، فرهنگ و اصالت افراد را ذره ذره و بدون اینکه اجباری در کار باشد، برای انتخاب این مسیر توسط کشور هدف از بین برده و این بی‌هویتی و قبول نداشتن ارزش‌های دینی و فرهنگی به نوبه خودش بزرگ‌ترین شکست محسوب می‌شود. اهمیت شناخت ماهیت این نوع نبرد برکسی پوشیده نیست و مقام رهبری همواره از الفاظی نظیر تهاجم فرهنگی، یورش فرهنگی و ناتوانی فرهنگی برای معرفی این پدیده، استفاده نموده و ضرورت توجه و آگاه‌سازی جوانان، فرهیختگان و نخبگان دانشگاهی و کشوری از این جنگ علیه ارزش‌های دینی کشور را گوشزد نموده و بالا بردن توان مقابله کشور را با آن خواستار شده‌اند. جنگ نرم که سال‌هاست از سوی رهبر انقلاب مورد اشاره و تأکید قرار گرفته، راهبرد نوین دشمنان برای مقابله با نظام اسلامی است.

-جنگ نرم در ایران

جوزف نای قدرت نرم را به عنوان ترکیب سیاست‌ها، تبلیغ فرهنگ‌های برنامه‌ریزی شده معرفی می‌کند که به "جذب" افراد، گروه‌ها، و دولت‌ها در کشورهای دیگر می‌پردازند و سعی در تضعیف یا حذف فرهنگ ملی و آرمان‌های سیاسی دارند و قدرت نرم می‌تواند بسیار نرم و یا به طور فزاینده تهاجمی عمل کند. در این جنگ، توسل به زور وجود ندارد و مخاطب آن غیر نظامیان و شهروندان کشور مخاطب می‌باشند تا به بی‌ثباتی دامن بزنند و اعتماد عمومی مردم به دولت را از بین ببرند (price, 2012). تلاش غرب به ویژه ایالات متحده آمریکایی و انگلیس برای نفوذ در فرهنگ ایرانی قابل توجه است از جمله: افشار مورد هدف را می‌توان کارشناسان، هنرمندان و دانشگاهیان برشمرد که حتی بودجه‌های رسمی و فراوانی در این راه اختصاص داده‌اند (tait, 2010)

از ویژگی‌های تاکتیکی مرتبط با جنگ نرم ایران، توهین به آرمان‌ها و انجام دادن اقدامات مخالف دولت و ارزش‌ها است. سایت‌های اجتماعی، مانند فیس بوک، یوتیوب و توئیتر به عنوان عناصر تهدید برای جمهوری اسلامی، به خصوص در راه دامن زدن به شایعات به صورت آنلاین می‌باشند. و از طرفی، یکی از پاسخ‌های ایران هم می‌تواند فیلتر نمودن این گونه سایت‌ها باشد (Adelkhah, 2010).

جمهوری اسلامی، نیز به مقابله با این جنگ نرم پرداخته است تا به نفوذ دولت بر فضای مجازی و رسانه‌های دیگری افزایش دهد (Farivar, 2011; Flock, 2011; Fowler, 2009). همچنین تاکتیک‌هایی که در ایران برای مقابله با جنگ نرم در حال اجراست، موارد زیر می‌باشند:

۱- بهبود عملکرد توسعه مناطق محروم مرزی در ابعاد مختلف، از جمله فقر، ناامنی، تورم، بیکاری، و یا ترافیک

۲- افزایش آزادی‌های مدنی در چارچوب قانون اساسی، همراه با آگاهی لازم به منظور جلوگیری از تهدیدات احتمالی؛

۳- تقویت زیرسازای فرهنگی و آموزشی؛

۴- کنترل و نظارت بر سازمان‌های غیردولتی؛

۵- افزایش ظرفیت سازمان‌های امنیتی در کشور برای مقابله با ماهیت تهدیدات نرم؛

۶- ایجاد سیستم اداری مؤثرتر و در کشور

۷- استخدام نخبگان در نهادهای دولتی و سیاسی (Price, 2012)

- تأثیرات جنگ نرم بر جامعه و راهکارهای مقابله با آن

جنگ نرم گسترده‌ای علیه انقلاب اسلامی با استفاده از ابزارهای گوناگون و با هدف از بین بردن اعتماد به نفس، عزت و غرور ایران اسلامی به راه افتاده است که اساتید دانشگاه باید فرماندهان اصلی این صحنه کارزار باشند؛ زیرا جنگ نرم، جنگ بین اعتقادات و ارزش‌ها؛ که با هدف از بین بردن اعتماد به نفس و عزت ایران اسلامی به راه افتاده است (صلاحی، ۱۳۹۴)؛ چرا که دشمنان متوجه شده‌اند با جنگ سخت توان مقابله با نظام مقدس جمهوری اسلامی را نداشته و بر این اساس از ترفند جنگ نرم وارد این کارزار شده‌اند. دشمن معتقد است، باید با جنگ نرم همه جانبه از طریق ابزارهای گوناگون روحیات معنوی ایران را ضعیف کرد. هدف از تهاجم فکری و فرهنگی علیه عقیده اعتقادی نظام اسلامی و ملت ایران را در نگاهی کلی می‌توان تغییر موازنه جنگ از فراگیری و سنگینی تفکر اسلام ناب به سوی تفکرات الحادی و التقاطی نظیر لیبرال سرمایه‌داری، سوسیالیسم اسلامی، ناسیونالیسم ایرانی، کمونیسم اسلامی، اسلام سکولار، اسلام متحجر و ... بیان نمود.

اما این هدف در واقع جدای از هدف دشمن از جنگ نظامی و تحریم‌های اقتصادی علیه جمهوری اسلامی نیست، بلکه سه هدف اساسی از مواجهه هوشمند دشمن با انقلاب اسلامی متصور است و عبارتند از: استحاله، بی‌ثبات‌سازی و براندازی. هر کدام از اهداف، بر اساس روش‌های خاصی انجام می‌گیرد که به طور کلی در دو بخش جنگ رسانه‌ای روانی و جنگ میدانی (مشغول‌سازی درونی و زمین‌گیر کردن) قابل تقسیم است (تقی‌زاده، ۱۳۹۰، ص ۱۰۱) و در حال حاضر، جنگ نرم‌افزاری دامنه‌ای گسترده‌تر از محدوده سیاسی و جغرافیایی پیدا؛ و به کمک جنگ‌های دینی و ایدئولوژی شتافته است.

^۱. دسترس در سایت <http://www.basijasatid.ir>

بازی‌های رایانه‌ای یکی از کارآمدترین روش‌ها برای تأثیرگذاری و فرهنگ‌سازی در جهت اهداف فرهنگی و مطرح نمودن نظام سلطه به طور عام است. اسباب‌بازی کودکان، به خصوص در قالب عروسک‌های باربی، شبکه ماهواره، اینترنت، مواد مخدر و مشروبات الکلی، فرقه‌های ضاله (بهائیت، وهابیت، شیطان‌پرستی و فرقه‌های درویش منحرف) را نیز می‌توان از اقدامات این نبرد علیه فرهنگ اسلامی برشمرد (تقی‌زاده، ۱۳۹۰، ص ۱۰۹)

پیشینه پژوهش

با توجه به اینکه تاکنون در خصوص نقش اساتید با محور اساتید دانشگاه‌های استان لرستان؛ تحقیق و پژوهشی انجام نگرفته و امید است با انجام این پژوهش به نقش سازنده و مؤثر اساتید بسیجی در مقابله با استراتژی جنگ نرم توجه ویژه گردد.

لباف (۱۳۹۰) در تحقیقی بنام "مقابله با جنگ نرم در دانشگاه (با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان) به بررسی جایگاه رفیع فرهنگ به عنوان یکی از منابع و ابزارهای اعمال جنگ نرم که در دهه‌های بعد از خاتمه جنگ سرد، کانون توجه بازیگران سیطره‌طلب بوده، با برخورداری از ابزارهای بسیار پیشرفته رسانه‌ای به این شیوه به اعمال جنگ و تحمیل اراده خود به دیگران با سطوح مختلف جنگ روانی پرداخته؛ نتایج تحقیق نشان داد، اساتید دانشگاه می‌توانند درک مناسب از وضعیت موجود را به دانشجویان منتقل و اتکا به بصیرت، ایمان و تقوای دینی و صیانت از جوهره ایمانی و بنیان‌های فکری و روحی را از الزامات مقابله با دشمن معرفی نمایند. ضابط پور و قربی (۱۳۹۱) با فرض اینکه؛ دانشگاهیان یکی از آماج اصلی جنگ نرم دشمن می‌باشند، به این نکته مهم پی برده؛ که دانشگاه و دانشگاهیان؛ از عوامل اصلی تولید جنگ نرم، پیشرفت، استقلال و خودکفایی در زمینه‌های مواجهه علمی با جنگ نرم هستند؛ پس دشمنان مترصد شدند این نهاد کارآمد را از مسیر اصلی خویش خارج سازند و بنابراین به "بررسی مخاطب شناسی جنگ نرم با تأکید بر جایگاه دانشگاهیان ارائه راهبردهایی برای صیانت از دانشگاهیان" پرداخته‌اند که از یافته‌های پژوهش می‌توان به راهکارهای زیر اشاره نمود که می‌توانند در زمینه سیاست‌گذاری مورد بهره‌برداری قرار گیرند:

اشتغال‌زایی، مقابله با ساده‌اندیشی‌ها، مدیریت قلوب و اذهان دانشگاهیان، برخورد با شریعت‌سازی‌های کاذب، اقناع و متقاعدسازی، ارتقای سطح سواد رسانه‌ای، الگو پروری در سطح دانشگاه‌ها، افزایش سطح اعتماد به نفس در دانشگاهیان، پرهیز از مسائل حاشیه‌ای، تولید فراورده‌های مطلوب و جذاب برای جوانان و دانشگاهیان، کنترل اعتیادهای سنتی و مدرن و سرانجام درونی کردن ارزش‌ها در سطح جامعه و محیط دانشگاه.

عابدی و همکاران (۱۳۹۰) در اهمیت نقش دانشگاه برای هدف بودن جنگ نرم دشمنان بیان می‌کنند: دانشگاه و دانشجویان از سرمایه‌های ارزشمند جامعه محسوب می‌شوند و با این سرمایه می‌توان آینده کشور را در بخش‌های گوناگون ساخت. بنابراین هر گروهی برای دستیابی به اهداف خود، بهترین و مناسب‌ترین وسیله را دانشگاه و مراکز دانشجویی می‌داند و بیشترین سرمایه‌گذاری را برای نفوذ در نیروی دانشگاهی انجام می‌دهد. ضابطه پور و قربی (۱۳۹۱) در باب اهمیت دانشگاه و دانشگاهیان اعتقاد دارند: "دانشگاهیان اگر می‌خواهند جنگ نرم نظام اسلامی را (که برگرفته از وحی، دین و عقل است (به درستی برای جهانیان (که گرفتار بحران معنویت هستند) تبیین نماید، ضرورت دارد به علوم انسانی توجه ویژه‌ای نمایند و آن را با فرهنگ اسلام درآمیزند.

حسینی و جاهد (۱۳۹۲) در بیان نقش دانشگاه و دانشگاهیان برای مقابله با جنگ نرم اظهار می‌دارند: در جوامع کنونی، جنگ نرم در انواع مختلفی همانند جنگ رسانه‌ای، جنگ فکری، فرهنگی، جنگ اعتقادی و ارزشی در قالب‌های مختلف و با استفاده از ابزارهای متنوعی از جمله مطبوعات، کتاب‌ها، وبلاگ‌ها، گروه‌های اینترنتی، شبکه‌های ماهواره‌ای، بازارهای مد و لباس، انقلاب‌های رنگی مجازی و واقعی و فرقه‌های انحرافی شکل گرفته و در حال گسترش هستند. عملیات روانی این جنگ‌ها شامل همه اقشار اجتماعی، همه مکان‌ها و زمان‌ها است و تأثیر آن در بین نخبگان و دانشگاهیان به دلیل ارتباط بیشتر و مستقیم‌تر آن‌ها با جامعه اطلاعاتی بیشتر است. بنابراین رسالت بنیادین دانشگاه-پاسخگویی به نیازهای علمی، اطلاعاتی و تمدنی جامعه-ایجاب می‌کند با ورود آگاهانه، شجاعانه و به موقع به محیط مذکور، به رسالت فرهنگی خود در عرصه جنگ نرم جامه عمل پوشاند.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، کاربردی و از نوع تحقیقات توصیفی-همبستگی است. روش جمع‌آوری اطلاعات بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای، میدانی و کاوش‌های اینترنتی بوده و برای تدوین مرور منابع از روش کتابخانه‌ای و مطالعات اسنادی استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل تمام اساتید عضو بسیج دانشگاه‌های استان لرستان می‌باشند که حجم نمونه از طریق فرمول کوکران و بر اساس نمونه‌گیری تصادفی ساده از شهرستان بروجرد، دو رود و خرم‌آباد انتخاب شده‌اند. ابزار اصلی این پژوهش یک پرسشنامه محقق ساخت است که شامل ۲ قسمت زیر بوده است:

- ۱- ویژگی‌های دموگرافیکی افراد، شامل سن، جنسیت، تحصیلات، رتبه شغلی و..
- ۲- گویه در جهت بررسی نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم.

روایی این پرسشنامه محقق ساخت، از روش پنل مشتمل بر استادان و کارشناسان مرتبط منطقه صورت پذیرفت و پایایی آن نیز با استفاده از آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت که کسب مقدار ۰/۸۷ نشان اعتبار مناسب این ابزار است. در نهایت داده‌های به دست آمده از این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار ۲۰ SPSS مورد پردازش قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل و دسته‌بندی داده‌ها، از دو گروه آمارهای توصیفی (درصد، میانگین و...) و استنباطی (تحلیل عاملی اکتشافی و نیز همبستگی) استفاده گردید.

توصیف ویژگی‌های فردی و شغلی افراد مورد پرسش:

نتایج توصیف داده‌ها نشان می‌دهد که از افراد جامعه مورد پرسش این پژوهش ۱۴/۴ درصد زن و ۸۵/۶ درصد مرد است. از این جامعه آماری ۷۸/۸ درصد آخرین مدرک تحصیلی خود را در داخل کشور اخذ نموده‌اند و ۲۱/۲ درصد نیز از خارج کشور موفق به اخذ مدرک شده‌اند. افراد دارای مدرک کارشناس ارشد ۳۵،۶ درصد از جامعه را تشکیل داده و مابقی یعنی ۶۴/۴ درصد نمونه آماری را افراد با مدرک دکتری تشکیل می‌دهند. از لحاظ رتبه‌بندی شغلی نیز به ترتیب فراوانی ۴۹/۲ درصد استادیار، ۴۳/۲ درصد مربی، ۵/۳ درصد دانشیار و مابقی استاد تمام بوده‌اند. همچنین آمار توصیفی نیز نشان داده‌اند ۱۸/۲ درصد از افراد دارای سابقه ۵-۰ ساله در بسیج اساتید و از میان منابع ذکر شده برای کسب خبر که شامل گزینه‌های، اینترنت، تلویزیون، رادیو، آشنایان، روزنامه و سایر منابع خبری بودند، گزینه اینترنت با کسب بالاترین درصد یعنی ۶۹/۷ مهم‌ترین منبع کسب خبر شناخته شده است. روزنامه، رادیو و تلویزیون به ترتیب با ۳/۸، ۱/۵ و ۰/۸ در اولویت‌های بعدی قرار داشته‌اند. از لحاظ سن نیز میانگین افراد جامعه آماری، ۴۲ ساله بوده و ۴۰ سال، دارای بیشترین تکرار در بین داده‌ها بود که نشان از جوان بودن این قشر است.

اولویت‌بندی و سنجش دیدگاه کلی اساتید در باب نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم

برای سنجش دیدگاه کلی اساتید نسبت به امکان نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم در بین اساتید دانشگاه‌ها، از ۲۵ گویه در طیف ۵ تایی لیکرت (از خیلی زیاد تا خیلی کم) استفاده گردید به طوری که به گزینه خیلی زیاد امتیاز ۵ و به گزینه خیلی کم، امتیاز ۱ اختصاص داده شده است. جدول شماره ۱ گویه‌هایی که بیشترین امتیاز را کسب نموده‌اند برای مؤثر بودن در مقابله با جنگ نرم، برحسب میانگین از ۵ امتیاز را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۱، اولویت‌بندی و سنجش دیدگاه کلی اساتید در باب نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با

جنگ نرم

رتبه	گویه	میانگین از ۵
۱	ارائه خدمات مشاوره‌ای استادان متخصص موضوعی جهت مشاوره با جامعه	۳/۷۷
۲	برگزاری سمینارهای علمی در سطح شهرستان و استان	۳/۷۴
۲	برگزاری سمینارهای علمی در سطح دانشگاه	۳/۷۴
۳	مدیریت و هدایت اتاق‌های فکر توسط اساتید	۳/۶۵
۴	مدیریت و هدایت کارگروه‌های مرتبط	۶۵/۳

همان‌طور که جدول شماره ۱ نشان می‌دهد مواردی از قبیل "ارائه خدمات مشاوره‌ای استادان متخصص موضوعی جهت مشاوره با جامعه"، "برگزاری سمینارهای علمی در سطح شهرستان و استان" و نیز "برگزاری سمینارهای علمی در سطح دانشگاه" بیشترین میانگین را نسبت به سایر گویه‌ها کسب نموده‌اند و این موارد نشان می‌دهند که جامعه علمی و دانشگاهی با انجام دادن موارد ذکر شده در جدول شماره ۱، می‌توانند نقش مفید و مؤثری در مقابله با جنگ نرم و آگاه‌سازی قشر جوان و دانشجو، ایفا نمایند.

نتایج حاصل از همبستگی

در این قسمت از پژوهش، بین متغیرهای مستقل (ویژگی‌های دموگرافیکی افراد) یعنی مواردی از قبیل، سن، جنسیت، تحصیلات، رتبه، شرکت در دوره آموزشی در مورد جنگ نرم و نیز سابقه عضویت در بسیج اساتید با متغیر وابسته که در این تحقیق "دیدگاه کلی اساتید نسبت به نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم" می‌باشند، همبستگی گرفته شده است. در مطالعات علوم رفتاری، ۴ دسته متغیر وجود دارد که متغیر مستقل، وابسته، مداخله‌گر و تعدیل‌کننده را شامل می‌شوند. لازم به ذکر است که متغیرهایی مستقل نامیده می‌شوند که در طول تحقیق از هیچ متغیر دیگری تأثیر نپذیرند. متغیرهایی مانند سن، رتبه شغلی، تحصیلات، شرکت در دوره آموزشی در مورد جنگ نرم و سابقه عضویت در بسیج اساتید به لحاظ اینکه ثابت می‌باشند، در گروه متغیرهای مستقل دسته‌بندی می‌گردند. متغیرهای وابسته نیز تغییر وابسته، متغیر اصلی مورد توجه محقق است که در این تحقیق "دیدگاه کلی اساتید نسبت به نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم" را به عنوان متغیر وابسته لحاظ شده است. این متغیر، متغیر پاسخ، برون‌داد یا ملاک است و عبارت است از وجهی از رفتار یک ارگانیزم که تحریک شده است. متغیر وابسته، مشاهده یا اندازه‌گیری می‌شود تا تأثیر متغیر مستقل بر آن معلوم و مشخص شود. هدف محقق آن است که تغییرپذیری متغیر وابسته را تشریح و پیش‌بینی کند. این متغیر از طریق متغیر مستقل پیش‌بینی می‌شود. از طریق تجزیه و تحلیل متغیر وابسته امکان یافتن پاسخ‌ها یا راه‌حل‌هایی برای مسئله ایجاد می‌شود. محقق

قصده دارد این متغیرها را و همین‌طور سایر متغیرهای تأثیرگذار بر آن را به صورت کمی و سنجش‌پذیر درآورد.

۵۳

دو ضلع‌الر علی-پژوهشی

مطالعات

قدرت نرم

مهدی شاهین
(مورد مطالعه: استان لرستان)
بررسی نحوه عملکرد و نقش بسیج اساتید در مقابله با راهبرد جنگ نرم

جدول شماره ۲، همبستگی بین دیدگاه کلی اساتید نسبت به نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم و متغیرهای مستقل تحقیق

متغیر وابسته	متغیر مستقل	سطح معناداری
دیدگاه کلی اساتید نسبت به نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم	رتبه شغلی	۰/۱۲۸
	سن	۰/۰۳۴۸
	تحصیلات	۰/۰۲۱
	شرکت در دوره آموزشی در مورد جنگ نرم	۰/۰۰۱۲
	سابقه عضویت در بسیج اساتید	۰/۰۰۴

همان‌طور که جدول شماره ۲ نشان می‌دهد ارتباط مثبت و معناداری در سطح ۵ درصد بین دیدگاه کلی اساتید نسبت به نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم به عنوان متغیر وابسته پژوهش با سن افراد و نیز میزان تحصیلات مشاهده گردید. از طرفی دیگر، همین ارتباط مثبت و معنادار، اما در سطح ۱ درصد بین دیدگاه کلی اساتید نسبت به نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم با شرکت در دوره آموزشی در مورد جنگ نرم، و نیز سابقه عضویت در بسیج اساتید مشاهده گردید.

تحلیل عاملی نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم

برای اطمینان از مناسب بودن گویه‌ها برای انجام تحلیل عاملی، ابتدا اقدام به اندازه‌گیری KMO نموده و با به دست آمدن مقدار $۰/۸۷۴$ برای KMO و نیز مقدار مناسب بارتلت (جدول شماره ۳)، اطمینان حاصل شده که گویه‌های بکار برده شده در این پژوهش، برای تحلیل عاملی مناسب است.

جدول شماره ۳، مقدار KMO و آزمون بارتلت

تحلیل عاملی	KMO	Bartlett Test	Sig.
نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم	۰/۸۷۴	۱۹۵۴/۶۴	۰۰۰/۰

پس از تعیین مناسب بودن گویه‌ها برای انجام تحلیل عاملی، در این مرحله تعداد عامل‌های استخراج شده با مقدار ویژه، درصد واریانس و درصد واریانس تجمعی آنها برای بررسی کردن عوامل، در قالب "جدول شماره ۴" عوامل مستخرج قابل مشاهده است.

"جدول شماره ۴"، عوامل مستخرج شده در باب نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم

رتبه	مقدار ویژه	درصد واریانس مقدار ویژه	درصد واریانس تجمعی
۱	۳,۷۱	۱۶,۷۵	۱۶,۷۵
۲	۴,۰۰۷	۱۶,۱۸	۳۲,۹۳
۳	۳,۹۲۹	۱۶,۰۲	۴۷,۹۵
۴	۳,۰۰۴	۱۱,۷۱	۵۹,۶۷

همان‌طور که جدول شماره ۴ نشان می‌دهد، عامل اول، مؤثرترین عامل بوده و به تنهایی حدود ۱۷ درصد از واریانس کل را تبیین نموده است و سایر عوامل به ترتیب با اختصاص مقادیر ۱۶/۰۲ و ۱۶/۰۲ و همچنین ۱۱/۷۱ در رتبه‌های دوم، سوم و چهارم قرار گرفته‌اند. جدول شماره ۵، عامل‌های استخراج شده به همراه گویه‌ها را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۵، عامل‌های استخراج شده به همراه گویه‌ها

عامل	گویه‌ها
راهکارهای رسانه‌ای اجتماعی	همکاری در تولید برنامه‌های تلویزیونی همکاری در نوشتن مقالات تخصصی در روزنامه و نشریات برون دانشگاهی برگزاری سمینارهای علمی در سطح دانشگاه برگزاری سمینارهای علمی در سطح شهرستان و استان برگزاری مسابقات دانشجویی در زمینه‌های فرهنگی آگاه‌سازی دانشجویان در کلاس‌های درسی
پژوهشی	انجام طرح‌های پژوهشی در خصوص موضوع هدایت پایان‌نامه‌های دانشجویی به سمت موضوع همکاری پژوهشی با نهادهای برون دانشگاهی در زمینه موضوع تدوین کتاب مرتبط با موضوع بهره‌مندی از استادان فناوری اطلاعات جهت مقابله با جنگ سایبری طراحی و تولید الگوهای فرهنگی ایرانی-اسلامی به جامعه
آموزشی	برگزاری اردوهای ارزشی-فرهنگی دانشجویی بهره‌مندی از استادان متخصص موضوعی جهت مشاوره با جامعه (نهادهای برون دانشگاهی) بهره‌مندی از استادان متخصص موضوعی جهت مشاوره با دانشجویان ارائه مشاوره‌های استادان با نهادها (فرهنگ و ارشاد اسلامی، نیروی انتظامی و...) کمک در تولید مطالب مرتبط توسط استاد از طریق وبسایت
راهکارهای مشاوره‌ای	برگزاری نشست‌های اساتید در خصوص آسیب‌های جنگ نرم مدیریت و هدایت کار گروه‌های مرتبط سلسله سخنرانی‌های مرتبط برای همکاران کمک در تولید نوشتاری مرتبط توسط اساتید (نشریات، مقالات و...)

قدرت نرم

مهدی شاهین

بررسی نحوه عملکرد و نقش بسیج اساتید در مقابله با راهبرد جنگ نرم (مورد مطالعه: استان لرستان)

همان‌طور که جدول شماره ۵ نشان می‌دهد، نتایج تحلیل عاملی منجر به استخراج ۴ عامل گردید است که به ترتیب: عامل آموزشی، عامل پژوهش و تحقیق، عامل راهکارهای رسانه‌ای و در نهایت عامل راهکار مشاوره‌ای، بوده‌اند. همان‌طور که اشاره شد، این عوامل جمعاً توانستند حدود ۶۰ درصد از واریانس کل برای نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم را تبیین نمایند و ۴۰ درصد مابقی توسط سایر عوامل دیگر، که در این پژوهش مورد سنجش قرار نگرفته‌اند، مشخص می‌گردند.

بحث

با توجه به نتایج این تحقیق، مشخص گردید، بین شرکت در دوره آموزشی در مورد جنگ نرم و دیدگاه کلی اساتید نسبت به امکان نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان دادند که گویه‌های "ارائه خدمات مشاوره‌ای استادان متخصص موضوعی جهت مشاوره با جامعه" و "برگزاری سمینارهای علمی در سطح شهرستان و استان" در اولویت انتخاب اساتید قرار گرفته‌اند. این موارد نشان می‌دهند با برگزاری دوره‌های آموزشی بیشتر می‌تواند در مقابله با جنگ نرم اثربخش و موجب افزایش سطح آگاهی افراد گردد.

برای سنجش امکان نقش آفرینی بسیج اساتید در مقابله با جنگ نرم، عامل "راهکارهای رسانه‌ای اجتماعی" مؤثر است که می‌توان این چنین دریافت که با فراهم‌سازی امکاناتی که بتوان دانشجویان را نسبت به خطرات و تبعات جنگ نرم آگاه‌تر سازند، یکی از بهترین راهکارها برای رسیدن به این مهم است.

فراهم کردن امکاناتی از قبیل: برگزاری نشست‌ها و سمینارهایی در مورد تبعات منفی جنگ نرم و پیشنهاد برای نگارش مقالات و سوق دادن دانشجویان برای انتخاب موضوعات مرتبط با این محور برای پایان‌نامه و همچنین در نظر گرفتن بودجه‌های خاص برای برگزاری جلسات آموزشی در دانشگاه‌ها و نهادهای مرتبط می‌تواند کارگشا باشد.

همچنین نتایج نشان دادند که ۶۹/۷ درصد از اساتید استفاده از اینترنت را به عنوان مهم‌ترین منبع کسب خبر، بیان کرده‌اند. در این راستا استفاده از سایت‌ها و ساختن وب‌سایت‌هایی در این مورد و اطلاع‌رسانی دقیق و به روز از مکان برگزاری نشست‌ها و جلسات در مورد جنگ نرم، اطلاع‌رسانی، می‌توان بهره برد.

بهره‌مندی از استادان متخصص درباره موضوع "جنگ نرم" برای برگزاری و شرکت در جلسات می‌تواند نیز مثر واقع شود، زیرا جوانان و اقشار تحصیل کرده در کشور و دانشجویان از سرمایه‌های ارزشمند جامعه به شمار می‌آیند.

اساتید متبحر با بیان شیوا و رسای خود می‌توانند در جذب دانشجویان و سایر افراد شرکت کننده مؤثر باشند و دیدگاه جوانان و افراد جامعه را نسبت به تغییر فرهنگ و رخنه افکار غربی مغایر با دین و فرهنگ کشور را تغییر دهند. قراردادن اتاق فکر، مخصوص روشن نمودن و آگاه‌سازی دانشجویان در دانشگاه‌ها و تشکیل متناوب و منظم جلسات در مورد ارزش‌های فرهنگی و دینی کشور، از دیگر راهکارهای مفیدی هستند که می‌تواند مفید واقع گردند. برگزاری جلسات عمومی برای افراد جامعه توسط بسیج دانشگاه‌ها در سطح استان، با امکانات مناسب جهت گردهم‌آیی جوانان و افراد از اقشار مختلف می‌تواند به تغییر مثبت نگرش افراد جامعه نسبت به این قشر (بسیج دانشگاه، بسیج اساتید و...) منجر شود هر چند متأسفانه این نشست‌ها و گردهمایی کاملاً تخصصی و خاص افرادی مشخص است. ساختار جوامع پیچیده کنونی متأثر از دانش و فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی است. بنابراین لازم است دانشگاه‌ها برای انجام موفقیت‌آمیز رسالت‌های خود یعنی آموزش، پژوهش و خدمات اجتماعی، تجدید نظر کرده و بر رسالت‌های متناسب با نیاز جامعه ملی و جهانی توجه نمایند. در این راستا توجه به آگاه‌سازی اقشار تحصیل کرده از مجاری کاملاً جدید و متناسب با روحیات جوانان و نیازهای جامعه، ضرورت می‌نماید.

Archive of SID

منابع:

- انصاری، م. ۱۳۸۸. جنگ نرم آمریکا علیه ایران، چپستی و چرایی، بصیرت، در <http://basirat.ir/fa>
- بخشی، ع. افشاری راد، م. ۱۳۷۶. فرهنگ علوم سیاسی؛ نشر مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران تهران. ص ۴۱۴.
- تقی زاده، ح. ۱۳۹۰، جنگ نرم علیه انقلاب اسلامی و راهکارهای مقابله با تأکید بر فرمایشات مقام معظم رهبری، فصلنامه علمی تخصصی عملیات روانی، صص ۹۳-۱۱۶.
- حسینی، س. جاهد، ح، ۱۳۹۲، تبیین رسالت دانشگاه و دانشگاهیان در مقابله با جنگ نرم، دو فصلنامه مطالعات قدرت نرم، سال سوم، شماره نهم. صص ۴۱-۶۲.
- خمینی، ر، رهبر انقلاب و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۸، صحیفه امام، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره). جلد ۲۱
- زاده علی، ع، ۱۳۸۸، جنگ نرم؛ ابزارها، اهداف و راهکارهای مقابله، مجله پیام انقلاب، شماره ۳۰. دی‌ماه، صص ۴۴-۴۸
- صلاحی، س، ۱۳۹۴، ایلام، جنگ نرم گسترده علیه انقلاب اسلامی با هدف از بین بردن اعتماد به نفس و عزت ایران اسلامی به راه افتاده است. قابل دسترس در سایت: <http://www.basijasatid.ir/PresentationLayer/>
- ضابطه پور، غ. قریبی، س. ۱۳۹۱. مخاطب شناسی جنگ نرم با تأکید بر جایگاه دانشگاهیان ارائه راهبردهایی برای صیانت از دانشگاهیان، فصلنامه علوم سیاسی، سال پانزدهم، شماره ۲، تابستان، صص ۷-۳۸
- طهماسبی پور، ا، ۱۳۹۰، ابزارهای جنگ نرم علیه جمهوری اسلامی ایران، نشر ساقی. ص ۲۰۰
- عابدی، سیده زینب و دیگران. ۱۳۹۰. دانشگاه نخستین مرکز نفوذ سیاسی دشمن. بابلسر. انتشارات دانشگاه مازندران. ص ۱۹۰
- قنبری، س. و همکاران، ۱۳۹۱، تأثیر درس انقلاب اسلامی بر ارتقای میزان آشنایی دانشجویان با جنگ نرم، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه انقلاب اسلامی، سال ۲، شماره ۵، زمستان، صص ۴۹-۶۶
- قنبری، س و همکاران. ۱۳۹۱. تأثیر درس انقلاب اسلامی بر ارتقا میزان آشنایی دانشجویان با جنگ نرم، مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه کرمان، دوره ۲. شماره ۵. صص ۴۹-۶۶
- لباف، ف. ۱۳۹۰. مقابله با جنگ نرم در دانشگاه (با تأکید بر نقش اساتید و دانشجویان)، فصلنامه توسعه مدیریت منابع انسانی و پشتیبانی، سال ششم، پاییز، شماره ۲۱، صص ۱۰۳-۱۲۴
- ماه‌پیشانیان، م. ۱۳۸۶، راهکارهای امریکا در جنگ نرم با جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه علمی - تخصصی عملیات روانی، سال پنجم، زمستان، شماره ۱۸، صص ۵۷-۷۴
- موسوی، م. و کلاتری، م.، ۱۳۹۰، راه کارهای تقویت هویت اسلامی و ملی دانشجویان از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبریدو فصلنامه مطالعات قدرت نرم، سال دوم، شماره ۵، صص ۷۱-۹۳

۵۷

دو فصلنامه علمی-پژوهشی

مطالعات

قدرت نرم

مهدی شاهین

بررسی نحوه عملکرد و نقش بسیج اساتید در مقابله با راهبرد جنگ نرم (مورد مطالعه: استان لرستان)

- نای، جوزف، ۱۳۸۹، قدرت نرم: ابزارهای موفقیت در سیاست بین‌الملل، ترجمه سید محسن روحانی و مهدی ذوالفقاری، تهران، دانشگاه امام صادق، ص ۲۸۸

- نائینی، علی محمد. ۱۳۹۱. اصول و مبانی جنگ نرم. نشر ساقی، تهران، ص ۱۴۶

-Price, Monroe. (2012). *Iran and the Soft War*. University of Pennsylvania International Journal of Communication. Feature 2397-2415 1932-8036/2012FEA0002.

-Tait, R. (2010, January 5). *Iran bans contact with foreign organizations, including the BBC. The Guardian*. Retrieved from <http://www.guardian.co.uk/world/2010/jan/05/iran-bans-contacts-foreign-organisations>

-Adelkhah, N. (2010, June 12). *Iran integrates the concept of the "soft war" into its strategic planning. Jamestown Foundation Terrorism Monitor*, 8(23). Retrieved from http://www.jamestown.org/programs/gta/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=36482&cHash=a7a18f117e

۵۸

دو فصلنامه علمی-پژوهشی

مطالعات

قدرت نرم

سال هفتم، شماره هفدهم، پاییز و زمستان ۱۳۹۶

Archive of SID